

**Hemlösa i
Stockholms stad
25 september 2016**

stockholm.se

Hemlösa i Stockholms stad 25 september 2016
November 2016

Dnr: 3.1.1-340/2016
Utgivare: Socialförvaltningen
Kontaktperson: Linn Hemmingsson

Innehåll

Bakgrund	5
Kartläggningen	5
Hemlösa personer i Stockholm stad 25 september 2016	8
Åldersfördelning.....	11
Födelseland	13
Aktualitet på stadsdelsförvaltning/Enheten för hemlösa (EFH).....	14
Kontakt med frivilligorganisationer	15
Hemlösa personer inrapporterade från härbärgen, uppsökarenhet respektive landstingsenheter	16
Boendesituation 25 september 2016.....	17
Missbruk och beroende	28
Kontakt med psykiatri	29
Föräldraskap.....	30
Försörjning och sysselsättning	31
Orsak till hemlöshet samt period i hemlöshet.....	32
Sammanfattning och analys.....	33

Bakgrund

Socialnämnden har sedan 1996 regelbundet tagit fram statistik över antalet hemlösa personer i Stockholms stad. Sedan 2004 genomförs strukturerade kartläggningar vartannat år som beskriver hemlöshetssituationen under ett dygn. Kartläggningen för 2016 genomfördes i samverkan mellan socialförvaltningen och Enkätfabriken AB.

Kartläggningen

Stadens definition av hemlöshet

Staden använder följande definition av hemlöshet:

- En hemlös person är en person som saknar egen eller förhyrd bostad och som inte bor i något stadigvarande inneboendeförhållande samt är hänvisad till tillfälliga boendialternativ eller är uteliggare
- Till de hemlösa räknas personer som bor på institutioner eller härbärgen och som inte har någon bostad ordnad vid en eventuell utskrivning
- Till de hemlösa räknas också personer som tillfälligt bor hos olika kamrater eller bekanta (max tre månader)

Däremot räknas inte personer som bor i andra hand eller hos någon anhörig som hemlösa. Inte heller personer som bor i en försökslägenhet eller i Bostad först.

Målgrupp

Kartläggningen omfattar i första hand hemlösa från 20 år och äldre som under dygnet 25-26 september 2016 var aktuella för ansökan, utredning eller insats inom stadens socialtjänst, hade kontakt med socialförvaltningens uppsökarenhet, berörda landstingsenheter eller någon frivilligorganisation med ekonomiskt stöd från staden eller privat entreprenör på uppdrag av staden. Personer som vistas i staden men är aktuella hos socialtjänsten i annan kommun räknas inte med och inte heller utsatta EU-medborgare. Sedan räkningen 2014 har stadsdelsförvaltningarna också kunnat rapportera in personer som är under 20 år.

Metod

Kartläggningen genomfördes med hjälp av elektroniska enkäter som fylldes i av kontaktpersoner/handläggare, vilka registrerade en enkät per hemlös person från 18 år som var hemlös 25 september 2016. De kartlagda personerna var anonyma, men för att undvika dubbelräkning kodades varje enkät med en så kallad UNO-kod bestående av initialer i för- och efternamn samt födelseår och födelsedag. Enkäter som inte är korrekt ifyllda har rensats bort.

Undersökningen är en så kallad totalundersökning, där kartläggningens syfte är att räkna samtliga hemlösa personer som tillhör målgruppen. Skillnader i resultat jämfört med föregående räkningar kan betraktas som faktiska skillnader och därmed som statistiskt

säkerställda. Vid tolkning av resultaten är det dock viktigt att ta hänsyn till de svårigheter som funnits vid genomförandet av en bortfallsanalys. Det är svårt att skatta antalet hemlösa personer som av olika anledningar inte räknats med i kartläggningen. Olika tolkningar av definitionen av hemlöshet är också möjliga och kan leda till såväl under- som överrapportering. Situationen har varit liknande vid samtliga tidigare kartläggningar. Viktigt att beakta är att kartläggningen enbart ger en överblicksbild över hur hemlöshetssituationen såg ut 25 september 2016.

Genomförande

Den första skriftliga informationen om kartläggningen skickades ut till stadsdelsdirektörer, enhetschefer inom socialförvaltningen, frivilligorganisationer, enskilda entreprenörer och landstingets beroendevård. Därefter sändes brev ut med mer detaljerad information till samtliga ansvariga inom respektive verksamhet. Slutligen skickades ett detaljerat informationsbrev om tillvägagångssättet för kartläggningen inklusive unika användaridentiteter till samtliga ansvariga (kontaktpersoner) så att enkäten kunde besvaras via webben. Till skillnad från tidigare räkningar så distribuerades enkäten elektroniskt även till frivilligorganisationerna, vilka tidigare erhållit pappersenkäter.

Undersökningen innehöll tre olika enkäter med delvis samma, delvis specifika frågor, som distribuerades till:

1. *Stadsdelsförvaltningar och socialförvaltningens enhet för hemlösa*
 - Samtliga stadsdelsförvaltningar och Enheten för hemlösa (EFH). Enkäten har därefter fördelats till berörda enheter, främst missbruks- och vuxenenheter, socialpsykiatriska enheter samt enheter för ekonomiskt bistånd. Äldreomsorgen har deltagit i kartläggningen för första gången 2016.
2. *Uppsökare, härbärke/akutboende, landstinget*
 - Socialförvaltningens uppsökarenhet för vuxna
 - Samtliga härbärgen/akutboenden som omfattas av tak över huvudet-garantin
 - Pelarbacken, vårdcentral för hemlösa
 - Beroendeakuten Stockholm
 - Capio Maria
3. *Frivilligorganisationer*
 - Convictus Råd och Stöd, Bryggan Vantör respektive Bryggan Hjorthagen
 - Ny Gemenskap
 - Stadsmissionens center
 - Stadsmissionens Klaragården
 - Frälsningsarméns sociala center
 - Situation Stockholm
 - X-cons Stockholm
 - Nobba Brass och Nubbe
 - Stockholms Brukarförening
 - IOGT-NTO
 - LP-kontakten

- Filadelfiaförsamlingen Stockholm

Kommunfullmäktige i Stockholms stad antog 26 maj 2014 *Stockholms stads program mot hemlöshet 2014-2019*. 2014 utgjorde basår för avstämning om delmål och mål i programmet för att motverka hemlöshet uppfylls.

Hemlösa personer i Stockholms stad 25 september 2016

Tabell 1 a: Antalet hemlösa personer fördelat på stadsdelsförvaltningarna/Enheten för hemlösa, åren 2004-2016

Stadsdelsförvaltning/EFH	2016	2014	2012	2010	2008	2006	2004
Bromma	85	131	72	106	172	119	116
Enskede-Årsta-Vantör	142	216	274	329	275	238	299
Farsta	167	139	239	214	205	206	410
Hägersten-Liljeholmen	174	141	107	148	182	198	127
Hässelby-Vällingby	88	154	193	180	138	187	210
Kungsholmen	70	69	78	92	100	99	58
Norrmalm	57	64	83	67	117	157	138
Rinkeby-Kista	169	327	162	163	231	230	340
Skarpnäck	201	189	149	178	157	187	152
Skärholmen	108	68	136	140	137	182	122
Spånga-Tensta	155	174	165	157	138	169	160
Södermalm	157	151	168	219	199	251	331
Älvsjö	28	33	46	43	16	28	52
Östermalm	72	74	90	63	60	80	81
Socialförvaltningen/Enheten för hemlösa	521	502	645	635	689	742	679
Vet ej	22	9	0	0	0	0	0
Övriga	204	210	259	248	235	158	88
Totalt	2420	2651	2866	2982	3051	3231	3363

Kommentar

2420 personer ingår i kartläggningen för 2016, vilket innebär en minskning med 231 personer jämfört med räkningen som genomfördes 2014. Störst ökning av antalet inrapporterade personer finns i Skärholmen som 2014 redogjorde för 68 personer jämfört med 108 år 2016. Antalet inrapporterade personer har minskat mest i Rinkeby-Kista som 2014 redogjorde för 327 personer jämfört med 169 år 2016. Svaren i kategorin *Övriga* utgörs i 2016 års kartläggning av svar från frivilligorganisationer, då dessa inte tillfrågats om vilken stadsdelsförvaltning som den hemlösa personen tillhör.

Tabell 1 b: Antal och andel totalt samt fördelat efter kön i jämförelse mellan åren 2004 - 2016

År	Kvinna	Andel (%)	Man	Andel (%)	Samtliga
2016	735	30	1685	70	2420
2014	788	30	1835	69	2651
2012	783	27	2059	72	2866
2010	767	26	2215	74	2982
2008	809	26	2272	74	3081
2006	905	28	2326	72	3231
2004	898	27	2458	73	3363

Kommentar

70 % av kartlagda hemlösa personer är män och 30 % är kvinnor. Andelen män har legat på ungefär samma nivå under samtliga räkningar som genomförts mellan åren 2004 och 2016, medan andelen kvinnor successivt har ökat något.

Hemlösa i Stockholms stad 25 september 2016

10 (36)

Tabell 1 c: Antal hemlösa personer fördelade efter kön och stadsdelsförvaltning/EFH

Stadsdelsförvaltning/EFH	Kvinna	Andel (%)	Man	Andel (%)	Totalt	Andel (%)
Bromma	40	6%	45	3%	85	4%
Enskede-Årsta-Vantör	35	5%	107	7%	142	6%
Farsta	50	7%	117	8%	167	8%
Hägersten-Liljeholmen	58	8%	116	8%	174	8%
Hässelby-Vällingby	27	4%	61	4%	88	4%
Kungsholmen	13	2%	57	4%	70	3%
Norrmalm	14	2%	43	3%	57	3%
Rinkeby-Kista	70	10%	99	7%	169	8%
Skarpnäck	99	14%	102	7%	201	9%
Skärholmen	44	6%	64	4%	108	5%
Spånga-Tensta	53	8%	102	7%	155	7%
Södermalm	54	8%	103	7%	157	7%
Älvsjö	12	2%	16	1%	28	1%
Östermalm	29	4%	43	3%	72	3%
Enheten för hemlösa	78	11%	443	29%	521	24%
Vet ej	11	2%	11	1%	22	1%
Totalt	687	100%	1529	100%	2216	100%

Kommentar

Enheten för hemlösa har rapporterat in flest antal män och Skarpnäck har redovisat flest antal kvinnor, följda av Rinkeby-Kista och Enheten för hemlösa.

Åldersfördelning

Tabell 2 a: Antalet hemlösa personer fördelat på kön och åldersgrupper

Åldersgrupp	Kvinna	Andel (%)	Man	Andel (%)	Totalt
Yngre än 20	7	1%	3	0%	10
20-25 år	97	13%	118	7%	215
26-64 år	591	81%	1383	83%	1974
65 år och äldre	36	5%	168	10%	204
Totalt	731	100%	1672	100%	2403

Kommentar

Uppsökarenheten och frivilligorganisationer har inte alltid möjlighet och inte heller skyldighet att ta reda på en enskilds personnummer. Det kan göra kartläggningen av exakt ålder något osäker. Åldersgruppen 26-64 år är i likhet med tidigare kartläggningar i klar majoritet. 215 personer är mellan 20-25 år, vilket innebär en minskning med 28 personer jämfört med 2014, då 243 hemlösa personer rapporterades i denna åldersgrupp. Antalet hemlösa personer under 20 år kartlades för första gången 2014, då antalet uppgick till totalt 31 personer. Då 10 personer uppgetts vara under 20 år i 2016 års räkning innebär det en minskning med 21 personer i den yngsta åldersgruppen. Att en del stadsdelsförvaltningar rapporterar in personer under 20 år medan andra inte gör det kan bero på hur stadsdelsförvaltningarna är organiserade. En del vuxengrupper handlägger personer från 18 år och andra från 20 år. Det är vanligast att vuxengrupper svarar på kartläggningen av hemlösa personer, vilket kan förklara skillnaden.

Hemlösa i Stockholms stad 25 september 2016

12 (36)

Tabell 2 b: Antal män och kvinnor fördelat i åldersgrupper 65 år och äldre samt totalt

Ålder	Kvinna	Man	Totalt
65	3	28	31
66	5	28	33
67	6	15	21
68	3	18	21
69	6	12	18
70	3	18	21
71	4	9	13
72	2	7	9
73	1	5	6
74	2	6	8
Över 74 år	1	22	23
Totalt	36	168	204

Kommentar

204 hemlösa personer är 65 år och äldre, vilket innebär en ökning med 53 personer från 2014 då 151 hemlösa personer över 65 år rapporterades in. 2016 är första året som äldreomsorgen deltagit i kartläggningen av hemlösa personer. Av tabell 3 a framgår att äldreomsorgen sammanlagt rapporterat in 57 hemlösa personer, vilket kan förklara ökningen. 168 personer (82 %) av denna åldersgrupp utgörs av män, medan 36 personer (18 %) är kvinnor.

Födelseland

Tabell 3 a: Uppgift om födelseland, totalt

Födelseland	Antal	Andel (%)
Sverige	1129	58%
Finland	85	4%
Övriga Norden (Danmark, Island, Norge)	10	1%
Europa (utom Norden)	127	7%
Asien	171	9%
Afrika	262	14%
Nordamerika	2	0%
Syd- och Centralamerika	32	2%
Oceanien (inkl. Australien och Nya Zeeland)	2	0%
Vet ej	112	6%
Totalt	1932	100%

Kommentar

Frågan om födelseland har ställts till personal på stadsdelsförvaltningar. En klar majoritet (58 %) av inrapporterade hemlösa personer uppges vara födda i Sverige, medan 95 personer (5 %) är födda i annat nordiskt land. 127 personer (7 %) är födda i europeiska länder utanför Norden, medan 469 personer (24 %) uppges vara födda utanför Europa.

Tabell 3 b: Uppgift om födelseland, fördelat på kön

Födelseland	Kvinna	Andel (%)	Man	Andel (%)
Sverige	345	55%	784	60%
Finland	23	4%	62	5%
Övriga Norden (Danmark, Island, Norge)	2	0%	8	1%
Europa (utom Norden)	40	6%	87	7%
Asien	69	11%	102	8%
Afrika	90	14%	172	13%
Nordamerika	2	0%	0	0%
Syd- och Centralamerika	11	2%	21	2%
Oceanien (inkl. Australien och Nya Zeeland)	0	0%	2	0%
Vet ej	44	7%	68	5%
Totalt	626	100%	1306	100%

Kommentar

Skillnaderna mellan kvinnor och män avseende födelseland är genomgående mycket små. En något större andel män (60 %) än kvinnor (55 %) uppges vara födda i Sverige.

Aktualitet på stadsdelsförvaltning/Enheten för hemlösa (EFH)

Tabell 4 a: Antalet hemlösa personer fördelat på inrapporterande enheter inom respektive stadsdelsförvaltning/EFH, totalt

Stadsdelsförvaltning/EFH	Vuxen/Misbruk	Ekonomiskt bistånd	Socialpsykiatri	Barn och ungdom	Omsorg om personer med funktionsnedsättning	Äldreomsorg	Totalt
Bromma	51	4	19	0	0	0	74
Enskede-Årsta-Vantör	119	1	0	0	0	0	120
Farsta	57	19	44	0	0	20	140
Hägersten-Liljeholmen	89	21	35	0	8	2	155
Hässelby-Vällingby	81	0	0	0	0	0	81
Kungsholmen	33	12	18	0	0	0	63
Norrmalm	22	6	12	0	2	10	52
Rinkeby-Kista	68	72	0	9	7	0	156
Skarpnäck	36	73	61	4	9	5	188
Skärholmen	35	53	17	0	0	0	105
Spånga-Tensta	97	24	10	0	6	3	140
Södermalm	44	51	44	0	0	2	141
Älvsjö	13	9	4	0	0	0	26
Östermalm	32	11	20	0	3	0	66
Enheten för hemlösa	238	102	70	0	0	15	425
Vet ej	0	0	0	0	0	0	0
Totalt	1015	458	354	13	35	57	1932

Kommentar

Fråga om tillhörighet på enhet inom stadsdelsförvaltning har enbart ställts till stadsdelsförvaltningar. Totalsiffran 1932 baseras på antal korrekt ifyllda unika svar inkomna från stadsdelsförvaltningar. En person räknas bara en gång i kartläggningen även om en person i praktiken kan vara aktuell på flera enheter, t ex ekonomiskt bistånd och en missbruksgrupp. Flest antal personer har rapporterats in från vuxen/missbruksenheter, 1015 personer. Äldreomsorgen har deltagit i kartläggningen för första gången 2016, varför jämförelser med tidigare år inte är möjliga.

Kontakt med frivilligorganisationer

Tabell 5 a: Rapporterade hemlösa personer från frivilligorganisationer, totalt samt fördelat på kön

Verksamhetens namn	Kvinna	Man	Totalt
Convictus	4	23	27
Ny Gemenskap	0	1	1
Frälsningsarmén	0	13	13
Nobba Brass o Nubbe	0	1	1
Situation Stockholm	15	63	78
Stockholms stadsmission	29	55	84
Totalt	48	156	204

Kommentar

Vid varje kartläggning som genomförs får frivilligorganisationer som möter hemlösa personer möjlighet att svara på enkäten. 2016 års enkät skickades ut till elva organisationer varav sex besvarade enkäten. 2014 personer rapporterades in jämfört med 174 personer vid räkningen år 2014.

Tabell 5 b: Aktuell på socialtjänsten i Stockholms stad i någon period under de senaste sex månaderna, totalt samt fördelat på kön

Kontakt med socialtjänsten	Kvinna	Andel (%)	Man	Andel (%)	Totalt
Ja	26	54%	60	39%	86
Nej	12	25%	65	42%	77
Vet ej	10	21%	31	20%	41
Totalt	48	100%	156	100%	204

Kommentar

I en följdfråga till de svarande verksamheterna ställdes frågan om den hemlösa personen utifrån den svarandes kännedom hade varit aktuell hos socialtjänsten i Stockholms stads under de senaste sex månaderna. 77 personer (42 %) av de personer som har kontakt med frivilligorganisationer uppges inte ha haft kontakt med socialtjänsten under de senaste sex månaderna. Andelen män som inte haft kontakt med socialtjänsten är större än andelen kvinnor. Vid 2014 års räkning var den grupp som inte hade kontakt med socialtjänsten 82 personer (47 %).

Hemlösa personer inrapporterade från härbärgen, uppsökarenhet respektive landstingsenheter

Tabell 6 a: Rapporterade hemlösa personer från härbärgen, socialförvaltningens uppsökarenhet respektive landstingsenheter, totalt samt fördelat på kön

Rapporterande enhet	Kvinna	Andel (%)	Man	Andel (%)	Totalt	Andel (%)
Grimman	2	3%	28	13%	30	11%
Hvilan	18	30%	0	0%	18	6%
Hammarbybacken	0	0%	28	13%	28	10%
Skarpnäcksgården, H-huset	0	0%	56	25%	56	20%
Frälsningsarmén	0	0%	27	12%	27	10%
Bostället	23	38%	33	15%	56	20%
Uppsökarenheten	6	10%	15	7%	21	7%
Landstinget m.m.	12	20%	36	16%	48	17%
Totalt	61	100%	223	100%	284	100%

Kommentar

Vid varje kartläggning får härbärgen/akutboenden som omfattas av tak över huvudet-garantin, socialförvaltningens stadsövergripande uppsökarenhet samt landstingsenheter som möter hemlösa personer möjlighet att svara på enkäten. De landstingsenheter som deltagit i kartläggningen är Pelarbackens vårdcentral, Beroendeakuten Stockholm respektive Capio Maria beroendeakut. Förklaringen till att enheterna Hvilan respektive Bostället rapporterat in flest kvinnor är att härbärgesplatser för kvinnor är koncentrerade till dessa enheter.

Boendesituation 25 september 2016

Tabell 7 a: Boendesituation för kartlagda personer 25/9 2016, totalt samt fördelat på kön

Boendesituation 25/9 2016	Kvinna	Andel	Man	Andel	Totalt	Andel (%)
Akutboende – nattlogi (Härbärke)	23	3%	127	8%	150	6%
Akutboende/planeringsboende – dygnet runt	47	6%	148	9%	195	8%
Camping	5	1%	12	1%	17	1%
Vandrarhem	49	7%	75	5%	124	5%
Hotell	74	10%	63	4%	137	6%
Tillfälligt kontraktslöst boende hos vän/släkting/bekant	76	10%	140	8%	216	9%
Sover ute	31	4%	106	6%	137	6%
Häkte, fängelse, sjukhus eller liknande (LVM-institution)	14	2%	43	3%	57	2%
Behandlingshem	8	1%	22	1%	30	1%
HVB inom socialpsykiatri	32	4%	69	4%	101	4%
HVB inom missbruk	16	2%	45	3%	61	3%
Träningslägenhet	136	19%	265	16%	401	17%
Stödboende med krav på drogfrihet	72	10%	238	14%	310	13%
Lågtröskelboende (stödboende med drogtolerans)	28	4%	133	8%	161	7%
Omvårdnadsboende	6	1%	23	1%	29	1%
Familjehem	5	1%	4	0%	9	0%
Referensboende	10	1%	40	2%	50	2%
Genomgångsbostad via SHIS	42	6%	56	3%	98	4%
Jourlägenhet	9	1%	1	0%	10	0%
Skyddat boende	21	3%	0	0%	21	1%
Kollektivboende	0	0%	3	0%	3	0%
Vet ej	31	4%	72	4%	103	4%
Totalt	735	100%	1685	100%	2420	100%

Kommentar: Denna tabell inkluderar rapportering från samtliga svarande. Flest antal personer hade boendesituationen *träningslägenhet* (17 %). Därefter befann sig flest personer på *stödboenden* som finns inom missbruks- och beroendevården (13 %).

Vad gäller hemlösa personer som sover ute kan observeras en svag ökning över tid. Vid kartläggningen som genomfördes 2016 befann sig 137 personer i denna situation jämfört med 124 personer 2014, 109 personer 2012, 78 personer 2010, 98 personer 2008 respektive 70 personer 2006.

Sedan några år tillbaka kan staden erbjuda akutboenden (härbärke) med stöd dygnet runt. Det finns därför vissa svårigheter att jämföra siffror bakåt i tid, men en summering av posterna *akutboende-nattlogi* och *akutboende-dygnet runt* ger ett underlag för jämförelse med övriga år. För 2016 blir antalet personer som befann sig i denna boendelösning 345 stycken. 2014 uppgick det totala antalet personer i denna boendelösning till 254 personer, vilket tyder på en ökning totalt sett. Ökningen kan förklaras med att 195 personer bodde på akutboende- dygnet runt vid tidpunkten för kartläggningen 2016, jämfört med 107 personer vid kartläggningen 2014. Detta kan delvis förklaras med att akutboende-dygnet runt som boendelösning hunnit etableras bredare sedan mätningen 2014. Uppgiften kommer att analyseras vidare.

Hemlösa i Stockholms stad 25 september 2016

18 (36)

Stadigvarande boendesituationer

Tabell 7 b: Stadigvarande boendesituation inkl. institution 25/9 2016 fördelat på stadsdelsförvaltningar/EFH, totalt

Mer stadigvarande boendesituation inkl. institution 25/9	Bromma	Enskede-Årsta-Vantör	Farsta	Hägersten-Liljeholmen	Hässelby-Vällingby	Kungsholmen	Norrmalm	Rinkeby-Kista	Skarpnäck	Skärholmen	Spånga-Tensta	Södermalm	Älvsjö	Östermalm	Enheten för hemlösa	Vet ej	Totalt i staden
Häkte, fängelse, sjukhus eller liknande (LVM-institution)	3	5	2	3	4	1	3	4	5	1	3	6	1	5	11	0	57
Behandlingshem	0	2	0	1	3	2	0	4	1	3	7	2	1	2	2	0	30
HVB inom socialpsykiatri	1	2	13	10	0	11	3	0	4	9	9	14	1	5	19	0	101
HVB inom missbruk	4	6	8	5	1	4	2	3	2	1	7	6	0	1	10	1	61
Träningslägenhet	19	27	28	46	38	21	12	29	58	15	28	24	2	13	37	4	401
Stödboende med krav på drogfrihet	11	26	22	30	14	1	11	10	20	8	24	24	5	6	91	7	310
Lågtröskelboende (stödboende med drogtolerans)	6	16	11	19	1	0	1	2	7	0	5	8	2	7	71	5	161
Omvårdnadsboende	1	3	2	3	2	1	0	0	1	3	0	4	1	0	7	1	29
Familjehem	1	1	1	1	1	2	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	9
Referensboende	0	7	3	3	1	2	1	2	4	2	2	2	0	10	11	0	50
Genomgångsbostad via SHIS	6	2	11	5	3	1	1	14	18	2	2	1	4	0	25	3	98
Kollektivboende	0	0	0	0	1	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	3
Totalt	52	97	101	126	69	46	35	68	122	44	87	92	17	49	284	21	1310

Kommentar

Tabellen anger ett antal boendesituationer som staden anser vara av mer eller mindre stadigvarande karaktär. 1310 hemlösa personer som hade kontakt med en stadsdelsförvaltning/EFH befann sig i en mer stadigvarande boendesituation vid datum för kartläggningen, vilket innebär 54 % av det totala antalet inrapporterade hemlösa personer. Häkte, fängelse, sjukhus eller liknande alternativt behandlingshem räknas med i denna kategori utifrån att stadens hemlöshetsprogram anger att personer som befinner sig i dessa situationer ska, om det finns en ansökan, skrivas ut till en boendesituation som varar i minst sex månader.

Tabell 7 c: Stadigvarande boendesituation inkl. institution 25/9 2016, totalt samt fördelat på kön

Stadigvarande boendesituation inkl. institution 25/9 2016	Kvinna	Andel (%)	Man	Andel (%)	Totalt	Andel (%)
Häkte, fängelse, sjukhus eller liknande (LVM-institution)	14	4%	43	5%	57	4%
Behandlingshem	8	2%	22	2%	30	2%
HVB inom socialpsykiatri	32	9%	69	7%	101	8%
HVB inom missbruk	16	4%	45	5%	61	5%
Träningslägenhet	136	37%	265	28%	401	31%
Stödboende med krav på drogfrihet	72	20%	238	25%	310	24%
Lågtröskelboende (stödboende med drogtolerans)	28	8%	133	14%	161	12%
Omvårdnadsboende	6	2%	23	2%	29	2%
Familjehem	5	1%	4	0%	9	1%
Referensboende	10	3%	40	4%	50	4%
Genomgångsbostad via SHIS	42	11%	56	6%	98	7%
Kollektivboende	0	0%	3	0%	3	0%
Totalt	369	100%	941	100%	1310	100%

Kommentar

56 % av männen respektive 50 % av kvinnorna befann sig 25/9 i någon av de boendesituationer som staden anser vara av mer eller mindre stadigvarande karaktär.

Träningslägenhet var den vanligaste stadigvarande boendesituationen för båda könen, följt av stödboende med krav på drogfrihet.

Akuta boendesituationer

Tabell 7 d: Antal personer i en akut boendesituation fördelat på stadsdelsförvaltningar/EFH, totalt

	Bromma	Enskede-Årsta-Vantör	Farsta	Hägersten-Liljeholmen	Hässelby-Vällingby	Kungsholmen	Norrmalm	Rinkeby-Kista	Skarpnäck	Skärholmen	Spånga-Tensta	Södermalm	Älvsjö	Östermalm	Enheten för hemlösa	Vet ej	Totalt i staden
Akut boendesituation 25/9 2016																	
Akutboende – nattlogi (Härbärke)	4	17	13	9	4	4	3	12	11	0	10	8	2	1	42	10	150
Akutboende/planeringsboende – dygnet runt	8	11	23	11	5	6	8	9	8	3	13	15	0	6	55	14	195
Camping	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	17	17
Vandrarhem	5	1	11	3	1	3	0	8	19	1	10	8	0	8	37	9	124
Hotell	1	0	0	1	0	3	2	36	13	44	14	4	4	1	12	2	137
Tillfälligt kontraktslöst boende hos vän/släkting/bekant	13	10	8	13	4	5	5	26	18	13	7	7	5	5	33	44	216
Sover ute	0	4	2	3	1	1	2	3	3	0	0	8	0	0	22	88	137
Jourlägenhet	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	2	4	0	0	1	1	10
Skyddat boende	0	1	0	0	2	0	0	2	4	0	10	1	0	0	1	0	21
Totalt	31	44	57	40	18	22	20	97	76	61	66	55	11	21	203	185	1007

Kommentar: Tabellen anger ett antal boendesituationer som staden anser vara av akut karaktär i någon form. 1007 personer som hade kontakt med stadsdelsförvaltning/EFH levde i en akut boendesituation 25 september 2016, vilket innebär 41 % av det totala antalet inrapporterade hemlösa personer. Boendesituationerna *Jourlägenhet* respektive *Skyddat boende* förekommer för första gången i kartläggningen 2016, varför jämförelser med tidigare år inte är möjliga. Båda boendeformerna innebär tillfälligt boende för att avhjälpa akuta situationer.

Stadsdelsförvaltningarna/EFH har rapporterat in att de hade kontakt med 49 personer som sov ute under det aktuella kartläggningsdygnet. I tabell 6 a framkommer att 137 personer sov ute under mätdygnet, vilket leder till antagandet att 88 personer som befann sig i denna situation inte har någon myndighetskontakt inom socialtjänsten.

Tabell 7 e: Antal personer i en akut boendesituation, totalt samt fördelat på kön

Akut boendesituation 25/9 2016	Kvinna	Andel (%)	Man	Andel (%)	Totalt
Akutboende – nattlogi (Härbärke)	23	7%	127	19%	150
Akutboende/planeringsboende – dygnet runt	47	14%	148	22%	195
Camping	5	1%	12	2%	17
Vandrarhem	49	15%	75	11%	124
Hotell	74	22%	63	9%	137
Tillfälligt kontraktslöst boende hos vän/släkting/bekant	76	23%	140	21%	216
Sover ute	31	9%	106	16%	137
Jourlägenhet	9	3%	1	0%	10
Skyddat boende	21	6%	0	0%	21
Totalt	335	100%	672	100%	1007

Kommentar

För kvinnor är hotell respektive tillfälligt kontraktslöst boende hos vän/släkting/bekant den vanligaste akuta boendesituationen, medan akutboende är den vanligaste akuta boendesituationen bland män. 21 kvinnor befann sig vid mättillfället i skyddat boende på exempelvis kvinnojour med anledning av hot- och våldssituation.

Långsiktiga boendelösningar för akut hemlösa

Tabell 7 f: Vad den akut hemlösa personen anses klara av för stadigvarande boendelösning, totalt

Boendesituation 25/9 2016	Bedöms vara rätt placerad	Klarar av egen lägenhet utan stöd	Klarar av egen lägenhet med stöd	Försökslägenhet	Bostad först	HVB inom socialpsykiatri	HVB inom missbruk	Stödboende	Omvårdnadsboende	Gruppboende	Servicebostad	Familjehem	Genomgångsbostad SHIS	Referensboende	Vet ej
Akutboende – nattlogi (Härbärke)	24	5	17	7	15	7	6	40	1	3	2	1	4	0	18
Akutboende/planeringsboende – dygnet runt	7	12	26	5	21	11	22	47	8	2	1	2	4	6	21
Camping	0	2	7	0	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Vandrarhem	1	59	28	1	4	0	1	10	2	0	3	0	7	2	6
Hotell	1	58	23	5	0	1	0	2	1	1	1	0	3	0	41
Tillfälligt kontraktslöst boende hos vän/släkting/bekant	1	67	39	8	12	2	8	19	5	3	3	1	7	3	38
Sover ute	0	15	21	5	20	13	10	14	8	3	3	0	6	3	16
Jourlägenhet	1	4	3	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Skyddat boende	0	15	2	2	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0
Totalt	35	237	166	34	78	34	47	132	25	12	14	4	32	14	143

Kommentar

Totalt 1007 hemlösa personer har rapporterats befinna sig i akuta boendesituationer vid mätillfället. Samtliga svarande har fått ange vilken form av stadigvarande boendesituation som de anser att den akut hemlösa personen kan klara av. 237 personer (24 %) i akut hemlöshet bedöms klara av en egen lägenhet utan stöd. Störst antal personer som bedöms klara egen lägenhet utan stöd bor i tillfälligt kontraktslöst boende hos vän/släkting/bekant, följt av vandrarhem.

310 personer (31 %) bedöms klara av egen lägenhet med stöd (försökslägenhet, Bostad först, genomgångsbostad). 268 personer (27 %) anses vara i behov av ett boende med dygnet runt-stöd (HVB inom socialpsykiatri, HVB inom missbruk, stödboende, omvårdnadsboende, familjehem, gruppboende och servicebostad). Referensboende används för att en person ska få referenser för att erhålla exempelvis en genomgångsbostad hos Stiftelsen Hotellhem (SHIS).

Tabell 7 g: Vad den akut hemlösa personen anses klara av för stadigvarande boendelösning, kvinnor

Boendesituation 25/9 2016	Bedöms vara rätt placerad	Klarar av egen lägenhet utan stöd	Klarar av egen lägenhet utan stöd	Försökslägenhet	Bostad först	HVB inom socialpsykiatri	HVB inom missbruk	Stödboende	Omvårdnadsboende	Gruppboende	Servicebostad	Familjehem	Genomgångsbostad SHIS	Referensboende	Vet ej
Akutboende – nattlogi (Härbärke)	0	1	2	3	4	3	0	3	1	1	0	1	0	0	4
Akutboende/planeringsboende – dygnet runt	1	7	7	3	7	2	6	8	1	0	0	0	0	0	5
Camping	0	1	3	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vandrarhem	1	24	8	0	2	0	0	5	1	0	1	0	6	0	1
Hotell	1	36	11	1	0	0	0	1	0	1	1	0	1	0	21
Tillfälligt kontraktslöst boende hos vän/släkting/bekant	0	31	14	1	3	2	1	8	1	0	0	0	4	1	10
Sover ute	0	1	6	1	4	9	1	3	2	2	1	0	0	0	1
Jourlägenhet	1	3	3	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Skyddat boende	0	15	2	2	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0
Totalt	4	119	56	12	21	16	8	28	6	4	4	1	12	1	43

Kommentar

Totalt 335 kvinnor befann sig i akuta boendesituationer vid mättillfället. 119 kvinnor (36 %) i akut hemlöshet bedöms klara av en egen lägenhet utan stöd. Störst antal kvinnor som bedöms klara egen lägenhet utan stöd bor på hotell, följt av tillfälligt kontraktslöst boende hos vän/släkting/bekant. 21 kvinnor befann sig vid mättillfället på skyddat boende som primärt skyddsbehövande.

101 kvinnor (30 %) bedöms klara av egen lägenhet med stöd (försökslägenhet, Bostad först, genomgångsbostad). 67 kvinnor (20 %) anses vara i behov av ett boende med dygnet runt-stöd (HVB inom socialpsykiatri, HVB inom missbruk, stödboende, omvårdnadsboende, familjehem, gruppboende och servicebostad).

Hemlösa i Stockholms stad 25 september 2016

24 (36)

Tabell 7 h: Vad den akut hemlösa personen anses klara av för stadigvarande boendelösning, män

Boendesituation 25/9 2016	Bedöms vara rätt placerad	Klarar av egen lägenhet utan stöd	Klarar av egen lägenhet med stöd	Försökslägenhet	Bostad först	HVB inom socialpsykiatri	HVB inom missbruk	Stödboende	Omvårdnadsboende	Gruppboende	Servicebostad	Familjehem	Genomgångsbostad SHIS	Referensboende	Vet ej
Akutboende – nattlogi (Härbärke)	24	4	15	4	11	4	6	37	0	2	2	0	4	0	14
Akutboende/planeringsboende – dygnet runt	6	5	19	2	14	9	16	39	7	2	1	2	4	6	16
Camping	0	1	4	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Vandrarhem	0	35	20	1	2	0	1	5	1	0	2	0	1	2	5
Hotell	0	22	12	4	0	1	0	1	1	0	0	0	2	0	20
Tillfälligt kontraktslöst boende hos vän/släkting/bekant	1	36	25	7	9	0	7	11	4	3	3	1	3	2	28
Sover ute	0	14	15	4	16	4	9	11	6	1	2	0	6	3	15
Jourlägenhet	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Skyddat boende	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totalt	31	118	110	22	57	18	39	104	19	8	10	3	20	13	100

Kommentar

Totalt 672 män befann sig i akuta boendesituationer vid mättillfället. 118 män (18 %) i akut hemlöshet bedöms klara av en egen lägenhet utan stöd. Störst antal män som bedöms klara egen lägenhet utan stöd bor i tillfälligt kontraktslöst boende hos vän/släkting/bekant, följt av vandrarhem. 209 män (31 %) bedöms klara av egen lägenhet med stöd (försökslägenhet, Bostad först, genomgångsbostad). 198 män (29 %) anses vara i behov av ett boende med dygnet runt-stöd (HVB inom socialpsykiatri, HVB inom missbruk, stödboende, omvårdnadsboende, familjehem, gruppboende och servicebostad).

Långsiktiga boendelösningar för samtliga hemlösa i kartläggningen

Tabell 7 i: Långsiktig boendelösning som den hemlösa personen bedöms klara av, totalt

Långsiktig boendelösning som den enskilde anses klara av	Antal	Andel (%)
Bedöms vara rätt placerad	252	10%
Klarar av egen lägenhet utan stöd	438	18%
Klarar av egen lägenhet med stöd	431	18%
Försöklägenhet	215	9%
Bostad först	140	6%
HVB inom socialpsykiatri	61	3%
HVB inom missbruk	69	3%
Stödboende	239	10%
Omvårdnadsboende	67	3%
Gruppboende	54	2%
Serviceboende	40	2%
Familjehem	7	0%
Genomgångsbostad via SHIS	73	3%
Referensboende	29	1%
Vet ej	305	13%
Totalt i staden	2420	100%

Kommentar

Samtliga som svarade på enkäten har fått ange vilken form av stadigvarande boendesituation som den enskilde kan klara av för att nå en långsiktig boendelösning. Tabell 7 f redovisade svarandes bedömningar för personer som befann sig i akuta boendesituationer medan tabell 7 i redovisar bedömningarna utifrån samtliga boendesituationer. Flertalet hemlösa personer bedöms klara av ett eget boende i någon form, med eller utan stöd. 438 personer (18 %) anses klara av en egen lägenhet helt utan stöd, vilket kan indikera att dessa personer skulle klara sig utan kontakt med socialtjänsten om/när de får en bostad.

Behov av stöd i boende för att motverka hemlöshet

Tabell 7 j: Inriktning på stöd som den hemlösa personen anses behöva, totalt

Vilket stöd anses den hemlösa personen vara i behov av?	Antal	Andel (%)
Inget behov av stöd – enbart en bostadsfråga	379	16%
Neuropsykiatriskt inriktat stöd	398	16%
Socialpsykiatriskt inriktat stöd	711	29%
Unga vuxna (18-25 år)	92	4%
Stöd till drogfrihet	959	40%
Lågtröskelboende (stödboende med drogtolerans)	148	6%
Läkemedelsassisterad behandling (metadon etc.)	166	7%
Samordnare/case manager (vid komplexa vård- eller stödbehov/samsjuklighet)	254	11%
Skyddat boende (orsak till placering inte stödbehov eller missbruk utan enbart skydd)	15	1%
Äldre 65 år och över	110	5%
Bostad med särskild service/gruppboende	102	4%
Bostad först-modellen	174	7%
Kontakt med budget- och skuldrådgivning	498	21%
Psykologisk/psykiatrisk behandling för att hantera exempelvis självskadebeteende eller utåtagerande beteende	233	10%
Vet ej	196	8%

Kommentar

Denna fråga tar sikte på den enskildes stödbehov, då det är betydelsefullt för utformningen av arbetet för att motverka hemlöshet. Samtliga svarande har fått uppge vad de tror att den hemlösa personen har för stödbehov. Flera svarsalternativ har kunnat anges, vilket innebär att en person kan anses ha flera stödbehov. Av denna anledning redovisas inte heller totalsiffra för denna fråga.

En stor del av stadens hemlösa anses vara i behov av stöd till drogfrihet (40 %). Relativt många anses också behöva stöd för sin psykiska hälsa (29 %). 498 personer (21 %) bedöms vara behjälpta av kontakt med budget- och skuldrådgivning. 379 personer (16 %) bedöms inte behöva något stöd alls, utan hemlösheten är enbart relaterad till boendesituationen. Dessa personer kan antas befinna sig i så kallad strukturell hemlöshet.

Tabell 7 k: Inriktning på stöd som den hemlösa personen anses behöva, fördelat på kön

Vilket stöd anses den hemlösa personen vara i behov av?	Kvinna	Andel (%)	Man	Andel (%)
Inget behov av stöd – enbart en bostadsfråga	178	24%	201	12%
Neuropsykiatriskt inriktat stöd	130	18%	268	16%
Socialpsykiatriskt inriktat stöd	236	32%	475	28%
Unga vuxna (18-25 år)	36	5%	56	3%
Stöd till drogfrihet	203	28%	756	45%
Lågtröskelboende (stödboende med drogtolerans)	16	2%	132	8%
Läkemedelsassisterad behandling (metadon etc.)	39	5%	127	8%
Samordnare/case manager (vid komplexa vård- eller stödbehov/samsjuklighet)	69	9%	185	11%
Skyddat boende (orsak till placering inte stödbehov eller missbruk utan enbart skydd)	12	2%	3	0%
Äldre 65 år och över	21	3%	89	5%
Bostad med särskild service/gruppboende	37	5%	65	4%
Bostad först-modellen	55	8%	119	7%
Kontakt med budget- och skuldrådgivning	126	17%	372	22%
Psykologisk/psykiatrisk behandling	102	14%	131	8%
Vet ej	54	7%	142	8%

Kommentar

Dubbelt så stor andel av de hemlösa kvinnorna (24 %) jämfört med andelen hemlösa män (12 %) bedöms sakna stödbehov, vilket kan tyda på att kvinnor är överrepresenterade i strukturell hemlöshet. Betydligt fler män (45 %) än kvinnor (28 %) anses behöva stöd till drogfrihet, medan fler kvinnor (14 %) än män (8 %) bedöms behöva psykologisk/psykiatrisk behandling i syfte att komma tillrätta med till exempel självskadebeteenden.

Missbruk och beroende

Tabell 8 a: Förekomst av känt missbruk/beroende, totalt samt fördelat på kön

Känt missbruk/beroende	Kvinna	Andel (%)	Man	Andel (%)	Totalt	Andel (%)
Ja	276	40%	991	65%	1267	57%
Nej	366	53%	430	28%	796	36%
Vet ej	45	7%	108	7%	153	7%
Totalt	687	100%	1529	100%	2216	100%

Kommentar

Denna fråga har ställts till stadsdelsförvaltningar, uppsökarenheten, härbärgen och landstingsenheter, sammanlagt 2216 svarande. 57 % av de kartlagda hemlösa personerna har ett känt missbruk. 40 % av kvinnorna respektive 65 % av männen har ett känt missbruk.

Dessa siffror är i linje med 2014 års kartläggning, då totalt 52 % av de hemlösa personerna ansågs ha ett känt missbruk.

Tabell 8 b: Känd huvudsaklig drog, totalt samt fördelat på kön

Vilken är personens huvudsakliga drog?	Kvinna	Andel (%)	Man	Andel (%)	Totalt	Andel (%)
Alkohol	82	30%	385	39%	467	37%
Narkotika	126	46%	365	37%	491	39%
Blandmissbruk	59	21%	225	23%	284	22%
Annat missbruk	5	2%	4	0%	9	1%
Vet ej	4	1%	12	1%	16	1%
Totalt	276	100%	991	100%	1267	100%

Kommentar

Alkohol anses vara huvudsaklig drog för 39 % av männen och 30 % av kvinnorna. Narkotika anses vara huvudsaklig drog för 37 % av männen och 46 % av kvinnorna. Könskillnaderna är minst avseende blandmissbruk. Förhållandevis många svar saknas för denna fråga.

Tabell 8 c: Kännedom om vård/stödkontakt avseende missbruk/beroende, totalt samt fördelat på kön

Får personen i dagsläget vård/stöd för missbruk/beroende?	Kvinna	Andel (%)	Man	Andel (%)	Totalt	Andel (%)
Ja	165	24%	537	35%	702	32%
Nej	484	71%	808	53%	1292	58%
Vet ej	38	6%	184	12%	222	10%
Totalt	687	100%	1529	100%	2216	100%

Kommentar

1292 personer (58 %) uppges inte ha vård- eller stödkontakt med kommun eller landsting (inklusive privata vårdinrättningar) med anledning av sitt missbruk eller beroende. 71 % av kvinnorna respektive 53 % av männen uppges alltså sakna vård- eller stödkontakt.

Kontakt med psykiatrin

Tabell 9 a: Påtagliga psykiska problem, totalt samt fördelat på kön

Påtagliga psykiska problem	Kvinna	Andel (%)	Man	Andel (%)	Totalt	Andel (%)
Ja	320	47%	634	42%	954	43%
Nej	287	42%	645	42%	932	42%
Vet ej	80	12%	250	16%	330	15%
Totalt	48	100%	156	9%	2216	100%

Kommentar

På frågan om den hemlösa personen anses ha påtagliga psykiska problem som medför behov av behandling eller omvårdnad är det 43 % som svarat ja. Vid 2014 års räkning svarade 35 % ja på denna fråga, vilket skulle kunna innebära att antal hemlösa personer som anses ha påtagliga psykiska problem har ökat något. Något större andel hemlösa kvinnor (47 %) jämfört med andelen hemlösa män (42 %) anses ha påtagliga psykiska problem.

Tabell 9 b: Kännedom om kontakt med psykiatrin, totalt samt fördelat på kön

Kontakt med psykiatrin	Kvinna	Andel (%)	Man	Andel (%)	Totalt	Andel (%)
Ja	230	34%	435	28%	665	30%
Nej	400	58%	881	58%	1281	58%
Vet ej	57	8%	213	14%	270	12%
Totalt	687	100%	1529	100%	2216	100%

Kommentar

30 % av de hemlösa personerna har enligt svarandes kännedom kontakt med psykiatrin, vilket är i linje med 2014 års räkning då andelen med psykiatrisk kontakt uppgavs vara 28 % av samtliga personer. Något större andel kvinnor (34 %) än män (28 %) uppges ha psykiatrisk kontakt, vilket överensstämmer med att något fler kvinnor än män uppges ha en påtaglig psykisk störning.

Föräldraskap

Tabell 10 a: Kännedom om huruvida hemlös person är förälder till barn under 18 år, totalt samt fördelat på kön

Föräldrar till barn under 18 år	Kvinna	Andel	Man	Andel	Totalt
Ja	215	29%	242	14%	457
Nej	459	62%	1187	70%	1646
Vet ej	61	8%	256	15%	317
Totalt	735	100%	1685	100%	2420

Kommentar

Av kartläggningen framgår att 457 hemlösa personer (14 %) enligt svarandes kännedom är föräldrar till barn under 18 år. Det innebär att minst 457 barn har en förälder som är hemlös. I 317 fall är det okänt om den hemlösa personen är förälder, vilket kan innebära att såväl antalet hemlösa personer som är föräldrar som antalet barn till hemlösa personer kan vara något fler. Något mer än dubbelt så stor andel kvinnor (29 %) som andel män (14 %) uppges vara föräldrar till minderåriga barn.

I 2014 års räkning rapporterades 582 personer (22 %) vara föräldrar till minderåriga, vilket pekar på att antalet hemlösa föräldrar kan ha minskat sedan föregående räkning. Frågan huruvida hemlös person enligt svarandes kännedom är förälder till barn under 18 år ställdes för första gången i 2014 års räkning, varför jämförelser längre tillbaka i tiden än så inte är möjliga.

Försörjning och sysselsättning

Tabell 11 a: Kännedom om huvudsaklig inkomstkälla de senaste sex månaderna, totalt samt fördelat på kön

Huvudsaklig inkomstkälla	Kvinna	Andel (%)	Man	Andel (%)	Totalt	Andel (%)
Inkomst av lön	35	6%	103	8%	138	8%
Arbetslöshetsersättning/aktivitetsstöd	17	3%	42	3%	59	3%
Sjukpenning	38	7%	63	5%	101	6%
Föräldrapenning	17	3%	1	0%	18	1%
Permanent sjukersättning	87	15%	209	17%	296	16%
Aktivitetsersättning (t.o.m. 29 år)	20	3%	14	1%	34	2%
Studiemedel	16	3%	7	1%	23	1%
Ålderspension inkl. äldreförsörjningsstöd	25	4%	115	9%	140	8%
Försörjningsstöd	293	50%	586	47%	879	48%
Kriminalitet	6	1%	27	2%	33	2%
Tiggeri	0	0%	6	1%	6	0%
Vet ej	34	6%	69	6%	103	6%
Totalt	588	100%	1242	100%	1830	100%

Kommentar

Det är första gången som hemlöshetsräkningen omfattar frågan om vilken huvudsaklig inkomstkälla den hemlösa personen enligt svarandes kännedom haft de senaste sex månaderna. Frågan har enbart ställts till personal på stadsdelsförvaltningar. 102 svar saknas för denna fråga. En klar majoritet (48 %) uppges ha försörjningsstöd från socialtjänsten som huvudsaklig inkomstkälla. En relativt stor andel (16 %) uppges ha permanent sjukersättning från Försäkringskassan som huvudsaklig inkomst. Skillnaderna mellan män och kvinnor är mycket små för båda alternativen. 138 personer (8 %) uppges ha inkomst av lönearbete som huvudsaklig inkomst.

Tabell 11 b: Kännedom om daglig sysselsättning, totalt samt fördelat på kön

Har personen någon daglig sysselsättning?	Kvinna	Andel (%)	Man	Andel (%)	Totalt	Andel (%)
Ja	189	30%	310	24%	499	26%
Nej	412	66%	945	72%	1357	70%
Vet ej	25	4%	51	4%	76	4%
Totalt	626	100%	1306	100%	1932	100%

Kommentar

Frågan om kännedom om förekomst av daglig sysselsättning ställs också för första gången i 2016 års hemlöshetsräkning. Totalt 499 personer (26 %) uppges ha en daglig sysselsättning. Andelen kvinnor i daglig sysselsättning är något större (30 %) än andelen män (24 %).

Orsak till hemlöshet samt period i hemlöshet

Tabell 12 a: Orsak till hemlöshet, totalt samt fördelat på kön

Av vilken orsak är personen hemlös?	Kvinna	Andel (%)	Man	Andel (%)	Totalt	Andel (%)
Har blivit avhyst från egen förhyrd eller ägd bostad	154	30%	359	34%	513	32%
Inte haft möjlighet att inträda på bostadsmarknaden	199	38%	451	42%	650	41%
Våld i nära relation	71	14%	6	1%	77	5%
Vet ej	98	19%	252	24%	350	22%
Totalt	522	100%	1068	100%	1590	100%

Kommentar

Frågan om orsak till hemlöshet har ställts till personal på stadsdelsförvaltningar, totalt 1590 svar har inkommit. För 650 personer (41 %) i gruppen uppges orsak till hemlöshet vara att personen inte haft möjlighet att inträda på bostadsmarknaden, medan 513 personer (32 %) uppges ha blivit avhysta från egen förhyrd eller ägd bostad. Skillnaderna mellan män och kvinnor är förhållandevis små avseende dessa två svarsalternativ. 71 kvinnor (14 %) uppges vara hemlösa på grund av våld i nära relation. Frågan om orsak till hemlöshet ställs för första gången i 2016 års räkning, varför jämförelser med tidigare år inte är möjliga.

Tabell 12 b: Period i hemlöshet, totalt samt fördelat på kön

Hur länge har personen varit hemlös?	Kvinna	Andel (%)	Man	Andel (%)	Totalt	Andel (%)
1-6 månader	121	19%	143	11%	264	14%
7-11 månader	71	11%	110	8%	181	9%
1-3 år	190	30%	299	23%	489	25%
3-5 år	78	13%	197	15%	275	14%
5 år och mer	166	27%	557	43%	723	37%
Totalt	626	100%	1306	100%	1932	100%

Kommentar

Frågan om hur länge personen befunnit sig i hemlöshet har ställts till personal på stadsdelsförvaltningar. 723 personer (37 %) uppges ha varit hemlösa i fem år eller mer. Betydligt större andel män (43 %) än kvinnor (27 %) återfinns i denna kategori. 19 % av kvinnorna uppges ha varit hemlösa sex månader eller kortare tid, jämfört med 11 % av männen. 489 personer (25 %) har varit hemlösa ett till tre år. 30 % av kvinnorna respektive 23 % av männen ingår i denna kategori. Frågan om hur länge personen har befunnit sig i hemlöshet har ställts för första gången i 2016 års räkning, varför jämförelser med tidigare år inte är möjliga.

Sammanfattning och analys

2016 års kartläggning redovisar 2420 hemlösa personer, vilket är en minskning med 231 personer jämfört med räkningen som genomfördes 2014. Under perioden 31/12 2014 till 30/9 2016 har antalet invånare i staden ökat med 20928¹. I förhållande till detta kan antas att andelen hemlösa personer har minskat något mer än vad denna kartläggning redovisar.

Stockholms stad har arbetat målinriktat med att minska antalet personer i hemlöshet och det finns skäl att tro att dessa ansträngningar har gett resultat. Stadens arbete fortsätter med inriktningen att ytterligare minska hemlösheten.

Andelen hemlösa män har legat på ungefär samma nivå sedan 2004, medan andelen hemlösa kvinnor sedan 2010 har ökat något. Av de personer som rapporterades in som hemlösa under dygnet 25-26 september uppgavs 30 % vara kvinnor. Då kvinnor i hemlöshet är en särskilt utsatt grupp finns det anledning att uppmärksamma deras situation i syfte att kunna anpassa stödet på ett bättre sätt. Mot bakgrund av detta redovisas samtliga resultat från 2016 års räkning av hemlösa personer i Stockholms stad utifrån könsfördelning.

Antalet personer som är 65 år och äldre har ökat med 53 personer jämfört med 2014 års räkning. 2016 är första året som äldreomsorgen deltagit i räkningen av hemlösa personer. Då sammanlagt 57 personer i åldersgruppen 65 år och äldre rapporterats in från äldreomsorgen kan det förklara ökningen. Staden behöver arbeta för att garantera dessa 204 personer likställig tillgång till samma stödinsatser som andra personer i samma åldersgrupp. Socialförvaltningen samverkar med äldreförvaltningen i detta arbete.

Uppgift om hemlösa personers födelseland redovisas för första gången i samband med 2016 års hemlöshetsräkning. Uppgiften redovisas för att resultaten av Stockholms stads kartläggning ur denna aspekt ska kunna jämföras med Socialstyrelsens nationella kartläggningar av hemlöshet². I Socialstyrelsens senaste kartläggning från 2011 framkom att andelen utrikes födda hemlösa personer kontinuerligt har ökat bland hemlösa. Av de personer som var hemlösa i Stockholms stad 25 september 2016 uppgavs en majoritet (58 %) vara födda i Sverige, medan en relativt stor andel (24 %) uppgavs vara födda utanför Europa. Utvecklingen av andelen utrikes födda hemlösa personer kommer att följas upp och analys av bakomliggande orsaker kan komma att bli aktuell om ökningen fortsätter.

Totalt 204 personer rapporterades av frivilligorganisationerna. Dessa personer har ingen myndighetskontakt på stadsdelsförvaltning/EFH. Av det totala antalet hemlösa personer utgör de en förhållandevis liten del, men det är ändå väsentligt att socialtjänsten når dessa personer i syfte att kunna utreda vilka stödbehov de eventuellt har. Frivilligorganisationerna gör ett mycket bra arbete med denna målgrupp, men för de personer som behöver stöd för att uppnå stadigvarande boendelösningar kan en socialtjänstkontakt vara mycket betydelsefull. Av kartläggningen framgår att 137 personer sov utomhus under mätdygnet (tabell 7 a). Stadsdelsförvaltningarna/EFH har rapporterat in att de hade kontakt med 49 personer som sov

¹ Statistiska centralbyrån, SCB, http://www.scb.se/sv/_hitta-statistik/statistik-efter-amne/befolkning/befolkningens-sammansattning/befolkningsstatistik/

² Socialstyrelsen, www.socialstyrelsen.se/hemloshet

ute under det aktuella mätdygnet, vilket föranleder tolkningen att flertalet (88) personer som befann sig i denna situation enbart har kontakt med en frivilligorganisation och/eller stadens uppsökarverksamhet. Det är viktigt att staden och de organisationer/verksamheter som möter dessa utsatta personer samverkar utifrån målsättningen att kunna länka dem till socialtjänsten, samt att socialtjänsten utvecklar arbetsmetoder som motsvarar målgruppens förutsättningar och behov.

Enligt *Stockholms stads program mot hemlöshet 2014–2019* är målet att antalet personer i hemlöshet ska minska. Tillgången till ändamålsenliga bostäder är avgörande för att detta mål ska kunna uppnås. Socialtjänsten ska arbeta för att antalet personer i akut hemlöshet ska minska och att antalet personer i stadigvarande boendesituationer ska öka. Vad gäller de boendesituationer som hemlösa personer befann sig i under mätdygnet 25 september kan konstateras att ingen boendesituation var starkt dominerande. Flest personer befann sig i en träningslägenhet, vilket kan betraktas som en stadigvarande boendesituation. Antalet personer som är hänvisade till akutboenden (härberge) i någon form tycks ha ökat något, vilket kan tyda på en negativ utveckling som behöver analyseras vidare.

1310 personer (54 %) som har kontakt med stadsdelsförvaltning/EFH befann sig under mätdygnet i någon boendesituation som staden betraktar som mer stadigvarande. Beslutet om hur länge en person är beviljad ett visst boende har sannolikt stor betydelse för enskildes upplevelse av huruvida en boendesituation känns stadigvarande, eller ger upplevelsen av att ha ett hem. Detta gäller givetvis inte för situationer som häkte, fängelse, sjukhus eller liknande. Att dessa boendesituationer av staden ändå räknas som stadigvarande beror på att hemlöshetsprogrammet anger att personer som befinner sig i dessa situationer efter ansökan ska beviljas ett boende för en period om minst sex månader.

På frågan om vilken långsiktig boendesituation den hemlösa personen skulle klara av dominerar svarsalternativen som innebär en egen lägenhet i någon form (tabell 7 i). En stor andel av stadens hemlösa personer bedöms alltså klara av en egen lägenhet, med eller utan stöd. En slutsats av detta skulle kunna vara att många hemlösa personer befinner sig i boendelösningar där de får mer stöd än vad de faktiskt behöver, eftersom flertalet befinner sig på boenden där stöd erbjuds mer eller mindre dygnet runt.

Av tabell 7 i kan också utläsas att en förhållandevis liten andel (10 %) anses befinna sig i en långsiktig boendelösning som anses motsvara personens behov. Andelen har ökat något sedan 2014 års räkning, då denna andel skattades till 7 %, men uppgiften föranleder ändå behov av mer ingående analys. En orsak till att det förhåller sig på detta sätt kan vara strukturella hinder på den ordinarie bostadsmarknaden, vilket leder till att socialtjänsten placerar personer i olika boendelösningar. Det förhållande att 438 personer (18 %) anses klara av en egen lägenhet helt utan stöd skulle även kunna tolkas som att dessa personer befinner sig i så kallad strukturell hemlöshet, orsakad av exempelvis bristande ekonomisk förmåga att efterfråga bostäder på ordinarie bostadsmarknad.

Tillgång till kvalificerat och individuellt anpassat stöd är viktigt i syfte att såväl motverka hemlöshet som att möjliggöra återinträde på bostadsmarknaden. Av tabell 7 j framgår att 40 % av stadens hemlösa personer anses ha behov av stöd till drogfrihet. 43 % anses ha påtagliga

psykiska problem som medför behov av behandling eller omvårdnad (tabell 9 a). Andelen hemlösa personer som anses ha påtagliga psykiska problem som föranleder behandling eller omvårdnad har ökat jämfört med 2014 års räkning, då andelen uppgavs vara 35 %. I 2012 års räkning uppgavs andelen vara 22 %, vilket innebär att antalet personer som bedöms ha behandlings- eller omvårdnadsbehov till följd av psykiska problem har ökat kontinuerligt. Detta visar på behovet av kvalificerade stödinsatser för att motverka hemlöshet samt på att en bostad, även om det för de allra flesta är av avgörande betydelse, inte i sig utgör tillräcklig lösning på hemlöshetsproblematiken. Samverkan med landstingets beroendevård respektive psykiatri är en förutsättning för ett framgångsrikt arbete.

En förhållandevis stor andel av de hemlösa personerna kan antas ha en samsjuklighet med missbruk och någon annan form av psykisk störning, vilket påkallar behov av samordning av vård- och stödinsatser från flera huvudmän. Mot bakgrund av detta kan noteras att en förhållandevis liten andel (11 %) av hemlösa personer enligt tabell 7 j anses ha behov av en case manager som stöd för samordning vid komplexa vård- eller stödbehov. Case management är ett samlingsnamn för flera typer av modeller som syftar till att samordna vård- och stödinsatser och se till att klienter/patienter får tillgång till adekvat vård och stöd, och bör enligt Socialstyrelsens nationella riktlinjer för vård och stöd vid missbruk och beroende³ erbjudas personer vid missbruk/beroende samt vid samsjuklighet med annan psykisk störning. Att en så förhållandevis liten andel alltså anses behöva insats i form av case management, jämfört med den förhållandevis stora andel som kan antas ha en samsjuklighet med missbruk och annan psykisk störning, är en uppgift som är intressant att följa upp.

Av kartläggningen framgår att 457 hemlösa personer enligt svarandes kännedom är föräldrar till barn under 18 år, jämfört med 582 personer år 2014 då frågan ställdes för första gången inom ramen för kartläggningen. Svaren innebär att minst 457 barn har en förälder som är hemlös. För 317 hemlösa personer har uppgiftslämnare svarat att de inte vet om den hemlösa personen är förälder, jämfört med 216 personer 2014. Detta torde innebära att antalet hemlösa personer som är föräldrar kan vara något fler än 457 stycken, liksom antalet barn. Svarande har endast tillfrågats huruvida den hemlösa personen är förälder, inte om personen har vårdnad om/umgänge med barnet/barnen. Det framgår heller inte om dessa minst 457 barn bor i Stockholms stad. Det här är viktig information att följa upp i det fortsatta arbetet för att stärka barn- och föräldraperspektivet.

Ett mål som anges i *Stockholms stads program mot hemlöshet 2014-2019* är att hemlösa personer ska bli självförsörjande. Av tabell 11 a framgår att försörjningsstöd från socialtjänsten anges vara huvudsaklig inkomstkälla för 48 % av de hemlösa personer som har kontakt med en stadsdelsförvaltning/EFH, medan 16 % av samma grupp erhåller permanent sjukersättning (tidigare förtidspension) från Försäkringskassan. 138 personer (8 %) uppges ha inkomst av lönearbete som huvudsaklig inkomst. Sysselsättning och/eller arbetsrehabiliterande åtgärder anges i *Genomförandeplan för Stockholms stads program mot hemlöshet 2014- 2019* vara en viktig del i stadens arbete för att motverka hemlöshet. Arbete

³ Socialstyrelsen, www.socialstyrelsen.se/nationellariklinjer

Hemlösa i Stockholms stad 25 september 2016

36 (36)

och sysselsättning ger såväl möjlighet till egen försörjning för att kunna betala en hyra som tillfälle att delta i ett sammanhang. Av tabell 11 b framgår att 499 personer (26 %) av de hemlösa personer som har kontakt med stadsdelsförvaltning/EFH deltar i någon form av daglig sysselsättning. Sammantaget tyder dessa siffror på behov av utökning av åtgärder som leder till sysselsättning och/eller en återintegrering på arbetsmarknaden.

Hemlösa personer utgör en heterogen grupp, och mekanismerna bakom hemlöshet kan se olika ut för olika grupper av hemlösa. I 2016 års hemlöshetsräkning fick personal på stadsdelsförvaltningar/EFH uppge orsak till personers hemlöshet. 650 personer (41 %) uppges vara hemlösa till följd av att de inte haft möjlighet att inträda på bostadsmarknaden, medan 513 personer (34 %) har blivit avhysta från egen förhyrd eller ägd bostad. 77 personer, varav 71 kvinnor, uppges vara hemlösa till följd av våld i nära relation. För 350 personer (22 %) är orsaken till hemlösheten okänd för svaranden. 37 % av personer som rapporterats in från stadsdelsförvaltning/EFH har varit hemlösa i fem år eller mer. Betydligt större andel män än kvinnor återfinns i denna kategori. 25 % har varit hemlösa i ett till tre år, medan 14 % varit hemlösa sex månader eller mindre. Såväl orsak till hemlöshet som period i hemlöshet är faktorer som kan ha betydelse för vilka åtgärder som behövs för att stödja personer i deras processer ur hemlöshet, varför staden fortsättningsvis kommer att ställa dessa frågor i samband med hemlöshetsräkningar.